

Nytt fra EU

Nyhetsbrev fra Europakommisjonens delegasjon til Norge og Island Nr. 2 - 2003

SPESIALUTGAVE

– EUs fremtidige grunnlov

Nytt fra EU går over til elektronisk versjon og i denne siste utgaven på papir fokuserer vi på de viktigste prosessene knyttet til utarbeidelsen av en grunnlov for EU. Etter 50 års eksistens og utvikling legges grunnlaget hvordan et utvidet EU skal fungere effektivt, åpent og demokratisk i de neste 50 eller flere år.

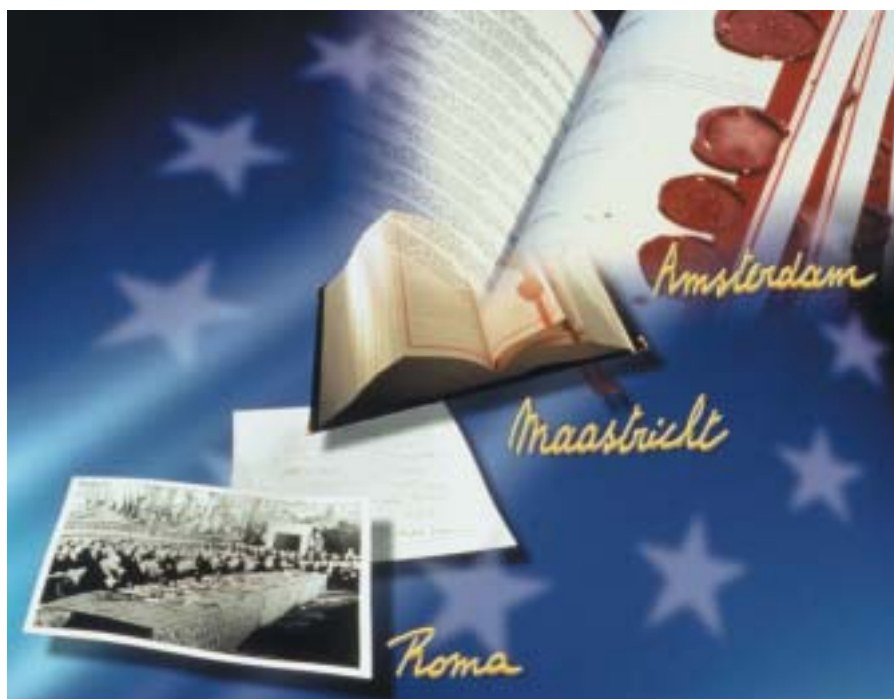
Velkommen som abonnent på de fremtidige elektroniske Nytt fra EU. Se side 8 for mer informasjon.

Her er noen av temaene du kan lese mer om:

Et veiskille i historien	s. 1-2
Fra regjeringskonferanser til Det europeiske konvent	s. 3
EUs unike styringsmodell får en varedeklarasjon	s. 4
Hva nytt foreslår Konventet	s. 5-6
En ny regjeringskonferanse i høst	s. 7
Nytt fra EU blir elektronisk	s. 8

Et veiskille i historien

Mot slutten av dette tiåret vil EU ha opp mot 30 medlemsland, spenne over kontinentet fra vest til øst, fra nord til sør, og omfatte nesten 500 millioner innbyggere. I 2004, når Europas nye grunnlov skal vedtas, vil for første gang en så stor del av det europeiske kontinentet være samlet under en og samme konstitusjonelle forfatning.

En ny grunnlov for Europa

I løpet av århundrene har en rekke grunnlover sett dagens lys i Europa. Som regel ble de skrevet etter at kriger og revolusjoner forandret både det geografiske og det politiske Europakartet. Etter hvert fikk Europas land gradvis mer demokratiske styresett, som sist ble utfordret av de totalitære regimene i Tyskland, Italia og Russland. Europa lå sønderknut etter annen verdenskrig, og 68 millioner mennesker hadde mistet livet som resultat av krigshandlingene. For å forhindre en ny trussel mot verdensfreden, dannet Frankrike, Tyskland, Italia, Belgia, Nederland og Luxemburg den Europeiske Kull- og Stålfellesskapet i 1953. Slik skulle sen-

trale europeiske lands økonomiske interesser bindes sammen gjennom handel, for å unngå fremtidige kriger - kriger som kontinentet hadde opplevd så mange ganger før, blant annet tre ganger mellom Frankrike og Tyskland siden 1870.

Det som kunne synes som en handelsavtale mellom seks europeiske land har i de siste 50 årene utviklet seg på fredelig vis til å bli en union av europeiske stater. Mot slutten av dette tiåret vil EU ha opp mot 30 medlemsland, spenne over kontinentet fra vest til øst, fra nord til sør, og omfatte nesten 500 millioner innbyggere. I 2004, når grunnloven skal vedtas, vil for før-

1 EUR: 8,2250 NOK
(1. september 2003)

En travel høst for Europa

EU går mot en travel høst. For første gang sitter 25 europeiske stats- og regjeringssjefer som jevnbyrdige partnere når forhandlingene om EUs fremtid starter 4. oktober. Når EU 1. mai 2004 utvides med 10 nye medlemsland, bygger man videre på det europeiske fellesskap som i 50 år har gitt fred, stabilitet og velferd i Vest-Europa. Nå skal et fornyet EU kunne bli en like positiv kraft for et samlet Europa som mot slutten av dette tiåret kan ha opp mot 30 medlemsland og 500 millioner innbyggere.

I forkant av EUs største utvidelse noensinne har det vært nødvendig å definere og styrke integrasjonsprosessen som er selve nøkkelen til EUs suksess. Et krav fra Europas innbyggere har vært å gjøre EU mer åpent, demokratisk og handlekraftig. Det betyr blant annet å klargjøre rollefordelingen mellom EUs egne institusjoner, stemmevektningen i Rådet, forholdet mellom nasjonale og europeiske beslutningstagere og EUs rolle i verden.

Konventet har stått i spissen for en historisk inkluderende debatt som har resultert i en samlet innstilling til en grunnlov for EU. Slik har premissene for de kommende forhandlingene mellom Europas ledere blitt lagt i full åpenhet. Også i Norge har grunnlovsforslaget vært gjenstand for debatt og analyse, blant annet ved et forskerseminar jeg deltok på i Kristiansand tidlig i høst.. 30. oktober bringer også Utenriksdepartementet debatten hit til landet gjennom å arrangere en konferanse om grunnloven og forhandlingene som da allerede er i gang mellom Europas ledere.

Denne utgaven av Nytt fra EU er i sin helhet viet grunnlovsforslaget og diskusjonene som har foregått i Konventet. Samtidig vil jeg gjøre oppmerksom på at dette er den siste ordinære utgaven av Nytt fra EU. Fra nå vil denne nyhetstjenesten komme i elektronisk format annenhver måned, hvilket blant annet gir oss mulighet til å publisere Delegasjonens oversettelse av grunnlovsteksten til norsk. Denne kan vi love i neste elektroniske utgave av Nytt fra EU. Vi ønsker deg hjertelig velkommen som abonnent!

Gerhard Sabathil, Ambassador

ste gang en så stor del av det europeiske kontinentet være samlet under en og samme konstitusjonelle forfatning.

Et nytt Europa for nye og gamle demokratier

De nyeste medlemmene i Unionen er om kort tid landene fra Øst-Europa som forfattet sine demokratiske grunnlover etter "fløyelserevolusjonen" på begynnelsen av 90-tallet. Den kalde krigens fredelige slutt etter Berlins fall har også satt fart på utvik-

Robert Schuman

«Vi må bygge et forent Europa, ikke bare i de frie nasjoners interesse, men også for å være i stand til å hilse velkommen menneskene fra Øst-Europa som, befridd fra undertrykkelse som de lever under, vil ønske å slutte seg til og søke vår moralske støtte. Robert Schuman, tidligere fransk utenriksminister og grunnlegger av Det europeiske fellesskap, i 1963».

lingen av EU. Landene som befant seg bak det sovjetiske jernteppet i nesten et halvt århundre ga raskt uttrykk for et ønske om å bli en del av det europeiske fellesskapet og sammen med de nåværende medlemmene av EU har samarbeidet blitt videreført med å utarbeide en splitter ny "grunnlovstraktat" for Europa.

Et mer åpent, effektivt og demokratisk Europa

Samarbeidet mellom 25 land blir mer komplisert enn mellom 15 - utvidelsen østover krever en forandring av EUs styreformers slik at alle medlemmene får lik behandling, samtidig som institusjonene effektiviseres og gjøres mer åpne og demokratiske. I dag har EU fire traktater som definerer EUs kompetanseområder og institusjonelle balanse. Tre av disse ble vedtatt etter 1990 og behovet for institusjonelle endringer har blitt tydelig. EUs regjeringssjefer ble i 2000 enige om å sette sammen en forsamling - et konvent - med 105 personer fra 28 medlems- og søkerland, som skulle samle EUs traktater i én tekst for å gjøre EU mer åpent, effektivt og demokratisk. 28.

februar 2002 - på samme dag som eurolandenes gamle nasjonale valutaer ikke lenger var gangbar mynt - startet Konventet sitt arbeid som har pågått til og med juli 2003. Tekstforslaget de presenterte for EUs regjeringssjefer i Thessaloniki 20. juni i år er det som skal bli til en grunnlov for et nytt EU.

Europa i verden

Utenfor Europa har verden også forandret seg, og EU må forholde seg til geopolitiske spørsmål på en annen måte enn før. Mens Europa sto i supermaktens skygge under mesteparten av det forrige århundre, er EU nå blitt en sterk økonomisk aktør med relativt liten politisk innflytelse. EU får dermed også en ny og mer ansvarsfull rolle i verden. Den nye verdenssituasjonen er også preget av globalisering som binder land tettere sammen i en erkjennelse av gjensidig avhengighet og en felles sårbarhet. Nasjonal suverenitet har vist seg å være utilstrekkelig når det gjelder å løse mange av utfordringene, med miljøvern og terrorisme som sentrale eksempler. Det er i denne sammenheng at Europa nå samler seg om en ny grunnlov, der landene søker en ny, felles identitet og rettslig fundament i samklang med nasjonale og andre variasjoner som alltid har eksistert i Europa.

Et europeisk verdigrunnlag

Grunnloven bygger på en felles europeisk kulturarv og er forankret i Europas verdier som menneskeverd, frihet, demokrati, likhet, rettsikkerhet og respekt for menneskerettighetene. Dermed får Europa fra neste år en grunnlov som er unik. Den omfavner i første omgang 15 selvstendige land, som vil bli til 25 og kanskje rundt 30 i løpet av de neste årene. Grunnloven er blitt til i en prosess som har vært åpen for innspill fra absolutt alle. Alle de 28 landene har deltatt på lik linje i prosessen og landene har organisert nasjonale, regionale og lokale debatter og dermed sikret historisk bred deltakelse i diskusjonen om Europas fremtid. Teksten har blitt til på fredelig og demokratisk vis. Grunnlaget er dermed lagt når et utvidet EU tar fatt på sine neste 50 år, etter 50 år med fred, stabilitet og vekst vest i Europa.

En ny metode ble tatt i bruk for å bedre den kommende regjeringskonferansen i EU. Et konvent sto i spissen for en historisk inkluderende debatt om EUs fremtid.

Fra regjeringskonferanser til Det europeiske konventet

Tradisjonelt sett har regjeringskonferanser vært arbeidsformen når EUs traktater endres. Den første regjeringskonferansen ledet frem til traktaten om Det europeiske kull- og stålfelleskapet, mens vår foreløpig siste regjeringskonferanse fant sted i Nice og ga nødvendige institusjonelle endringer i forkant av den forestående utvidelsen av EU. Karakteristisk for denne arbeidsformen er at embetsmenn og diplomater har ført forhandlinger bak lukkede dører frem til møtet mellom regjeringssjefene. Der ble de siste avgjørelsene tatt etter omfattende, men forholdsvis kortvarige forhandlingsrunder.

I de siste år har EUs ledere erkjent at denne forhandlingsformen er utilfredsstillende og ønsket derfor å gjøre prosessen med å endre traktatene mer åpne. Dette ga grunnlag for et vedtak i Nice desember 2000 om å sette sammen et Konvent som skulle forberede den neste regjeringskonferansen og lage et utkast til en ny traktat. EUs regjeringer er ikke lenger alene om å legge de grunnleggende føringene for det europeiske samarbeidet, men deler dette ansvaret med Europas borgere og folkevalgte representanter i en mye

bredere prosess.

I Nice stilte man fire spørsmål som var utgangspunktet i debatten om Europas fremtid:

- Hva skal EU ha ansvar for, og hva skal medlemslandene selv ha ansvaret for?
- Hvordan kan EUs traktater gjøres lettere å forstå?
- Skal EUs Charter om grunnleggende rettigheter være juridisk bindende?
- Hvordan kan nasjonale parlamenter involveres i den politiske prosessen i EU?

Konventet har bestått av 105 medlemmer fra 28 land. En styringsgruppe under ledelse av Valéry Giscard d'Estaing hadde ansvar for å summere opp debattene og drive prosessen fremover. Den øvrige sammensetningen var som følger:

- 15 representanter for regjeringene i medlemslandene
- 13 representanter for regjeringene i kandidatlandene
- 30 representanter fra nasjonalforsamlingen i medlemslandene
- 26 representanter fra nasjonalforsamlingen i kandidatlandene

- 16 medlemmer fra Europaparlamentet
 - 2 representanter fra Europakommisjonen
- Medlemmer av flere av Regionskomiteen og Den økonomiske og sosiale komité deltok som observatører til møtene. Arbeidet har vært organisert i ulike grupper for hovedtemaene for debatten om EUs fremtid; økonomisk styring, Charteret for grunnleggende rettigheter, nasjonalforsamlingens rolle, kompetansefordeling, utenriks, forenkling av prosedyrer, justis- og innenrikssspørsmål, juridisk person, nærhetsprinsippet, forsvar samt sosial- og velferdsspørsmål.

Ana Palacio

"Grunnloven er en juridisk revolusjon uten sidestykke, som en gang for alle gjør slutt på 1900-tallets diplomati der slike avtaler ble inngått bak lukkede dører"
Ana Palacio, spansk regjeringsrepresentant som satt i Konventets styringsgruppe.

Strukturen i den nye grunnloven

Utkastet til grunnlov slår sammen EUs eksisterende traktater. Det åpner med et forord, fulgt av fire deler.

Del I handler om opprettelsen av EU og EU som juridisk person. Den definerer også EUs verdier og målsettinger.

Del II inneholder Charteret for grunnleggende rettigheter.

Del III spesifiserer EUs politikk og virkemåte. De fleste av paragrafene er hentet fra tidligere traktater, men EUs felles sikkerhets- og utenrikspolitikk har fått særskilt oppmerksomhet.

Del IV inneholder allmenne og avsluttende bestemmelser om unionen og hvordan grunnloven skal ratifiseres.

EUs unike styringsmodell får en varedeklarasjon

EU har en unik institusjonell styreform, basert på at både medlemslandene og enkeltindivider skaper grunnlaget for EUs myndighet. EUs interesser, borgernes interesser og nasjonalstatenes interesser er representert gjennom EUs organer. Interessene er ikke alltid overensstemmende og fører til debatt om hvor mye myndighet skal overgis til EU, og hvor mye skal beholdes på nasjonalt plan.

Kombinasjonen av nasjonale og føderale krefter har vært en grunnleggende drivkraft for utviklingen innen europeisk integrasjon. Politikkområder som utformes og avgjøres under den føderale delen er for eksempel landbruks og transportpolitikk, der fordelene av samarbeid er spesielt tydelige. EUs felles forsvars- og utenrikspolitikk er blitt underlagt delen av EU der nasjonalstatene har beholdt sin myndighet i en større grad. Den ligner mer på en normal internasjonal organisasjon, hvor det kreves enstemmige avgjørelser og hvert land har vetorett. Konventet sørget for at EUs store kompromiss; balansen mellom føderale og nasjonale krefter, har blitt stående som EUs styringsform også for fremtiden.

EU-rett og nærhetsprinsippet

EU-rett har siden Roma-traktaten i 1957 vært overordnet nasjonal rett som følge av rettspraksis. Denne regelen har for første gang blitt skrevet ned i Konventets forslag for en ny

grunnlov for EU. Dette er et uttrykk for EUs overnasjonalitet – muligheten til å håndheve EUs vedtak gjennom EF-domstolen er avgjørende for at EU-samarbeidet skal fungere effektivt.

Samtidig har Konventet foreslått å styrke nærhetsprinsippet. Nærhetsprinsippet er et grunnleggende prinsipp i EUs struktur, som sier at EU kun skalta beslutninger når dette er mer hensiktsmessig enn at det gjøres på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan. Nærhetsprinsippet og håndhevingen av prinsippet har blitt styrket i konventetsforslaget, slik at anvendelsen øker og EUs ansvarsområder blir tydeligere. Konventetsforslaget vil gi nasjonale parlamenter retten til å klage på forslag fra Kommisjonen dersom de mener forslaget er i strid med nærhetsprinsippet.

Begge prinsippene er eksempler på hvordan den nye grunnloven skal føre til en klarere kompetansefordeling og øket effektivisering av EUs arbeid,

noen av hovedmålsetningene med grunnloven.

Rettsgrunnlaget

EUs rettsgrunnlag bygger i dag på fire traktater, som i takt med utviklingen i Europa på 90-tallet har blitt forhandlet frem og utvidet gjennom Fellesskapets 50-årige historie. Denne utviklingen har medført et lite oversiktlig traktatgrunnlag og et institusjonelt system som både kan virke fjernt og udemokratisk for EUs egne borgere. Overgangen fra et statenes EU til et EU som eies av både borgere og statene skal bøte på det "demokratiske underskuddet" som har oppstått. En av hovedoppgavene til Konventet har vært å forenkle EUs rettsgrunnlag, virkemidler og institusjoner slik at de blir mer oversiktlige og demokratiske. Konventets medlemmer gikk sammen om ideen å samle EUs fire traktater til én og dermed gi EU en felles grunnlov. Grunnloven som skal vedtas i 2004 vil gi mer klarhet i kompetansestrukturen mellom EUs institusjoner og medlemslandene, og legge grunnlaget for et enda tettere samarbeid.

Hva nytt foreslår Konventet?

Det europeiske byggverk blir mer åpent, demokratisk og handlekraftig med den nye grunnloven. Nedenfor er en oversikt over de viktigste endringene.

1. Flerårig formannskap for Det europeiske rådet

Konventets utkast foreslår å formelt anerkjenne Det europeiske råd som en institusjon i EU. Rådet har vært nevnt i hver traktat siden Enhetstraktaten fra 1986, men formelt sett ikke eksistert som institusjon. I stedet for å ha et seks måneders roterende formannskap, foreslås et formannskap som skal vare i to og et halvt år. Formannen/Presidenten blir valgt med kvalifisert flertall i Det europeiske råd og kan stille til gjenvalg én gang. Formannskapet går dermed fra å bli representert av et lands regjering til å bli representert av en person. Denne ordningen skal skape en mer langsiktig strategi for EUs arbeid, og bedre synligheten utad. (Å avskaffe det roterende formannskapet til fordel for et permanent formannskap er den mest kontroversielle avgjørelsen konventet tok, og førte til spesielt store diskusjoner mellom representanter for store og små land.)

2. Europakommisjonen: en effektiv motor og vakthund også i fremtiden

I EU med 15 medlemsland har Europakommisjonen hatt 20 medlemmer (kommisærer), en fra hvert land og to fra de store medlemslandene. Et EU med inntil 30 medlemmer i nær fremtid, krever en systemendring for å bevare Kommisjonen som en effektiv motor og vakthund også i fremtiden.

Konventet foreslår dermed at fra og med 2009 skal Kommisjonen kun ha ett medlem fra hvert land. Av disse vil 15 være faste, stemmeberettigede medlemmer, med hvert sitt saksområde. Stillingen innehas i en fem års periode og kan kun holdes én gang. De andre kommissærene vil ikke være stemmeberettigede, men fungere i nært samarbeid med de 15. Stillingene roteres slik at alle land blir behandlet likt. Dermed tilfredstilles kravene fra små land, som også gjerne vil ha ett medlem i Kommisjonen til en hver tid, samtidig som Kommisjonen blir av en håndterlig størrelse i stand til å fatte beslutninger.

Kommisjonens president blir styrket gjennom blant annet myndighet til å bestemme kommissærenes porteføljer. Presidenten skal velges med kvalifisert flertall i Det europeiske rådet og godkjennes av Parlamentet.

3. En utenriksminister

Konventets utkast foreslår opprettelsen av en post som EUs utenriksminister. Dette ansvaret er for tiden delt mellom to personer i EU. Javier Solana er Rådets "høye representant" for utenrikspolitikk, mens Chris Patten er medlem av Kommisjonen med ansvar for utenriksanliggender. Disse funksjonene skal nå bli til én og dermed sørge for en enhetlig utenrikspolitikk for EU. EUs politiske og økonomiske autoritet

samkjøres slik at EUs politiske rolle i verden styrkes. Utenriksministeren skal være visepresident i Kommisjonen, men være ansvarlig overfor Rådet. EUs nye utenriksdepartement blir dermed en tredje institusjon plassert mellom Det europeiske råd og Kommisjonen. Utenrikspolitikken er et område der medlemslandene fremdeles har fullstendig suverenitet, så den nye utenriksministerens rolle blir å skape enighet blant medlemslandene og koordinere politikken på områder der dette er mulig for å sikre størst mulig gjennomslagskraft.

4. Europaparlamentet får styrket myndighet

Europaparlamentets rolle skal bli betydelig styrket ifølge Konventsforslaget. Det skal ha 736 medlemmer etter utvidelsen østover, mot dagens 626. Myndigheten utvides fra 40 til 70 saksområder og det får full medbestemmelsesrett i all ny lovgiving og i godkjenningen av EUs budsjett. Medlemmene i Konventet besluttet at Nice-traktatens fordeling av stemmeretten i parlamentet skal vedvare etter valget til Europaparlamentet i 2005, men en nyordning blir nødvendig ved valget i 2009, etter utvidelsen av EU-25.

Dobbel ledelse

EU skal i fremtiden ledes av en sterk "dobbelleidelse" bestående av Rådets og Kommisjonens president. Begge institusjonene styrkes av Konventsforslaget. Slik ivaretas EUs spesielle institusjonelle kompromiss samtidig som EU skal få en sterkere og tydeligere ledelse. Rådets president vil ikke ha et eget sekretariat og ha mindre autoritet overfor fagministrene i Rådet. Samtidig åpnes det for at Rådets president kan tilhøre en annen av EUs institusjoner. Rollen som Kommisjonens og Rådets president kan altså en gang i fremtiden bli til én, slik at EU får ett ansikt utad.

5. Juridiske endringer

Konventets forslag til en ny grunnlov inneholder en rekke nye juridiske ordninger.

– Grunnlov og juridisk person

Den mest grunnleggende endringen er at EUs tidligere traktater slås sammen til én ny og forenklet grunnlov. Hele Unionen får også status som juridisk person, ikke bare de delene som hittil har vært underlagt fellesskapet. Dette innebærer at EU kan inngå internasjonale avtaler og bli fullverdig medlem av internasjonale organisasjoner, på en rekke nye politikkområder.

– Lovgivning

EUs lovgivningsprosedyre foreslås endret, slik at lovgivning blir delt mellom Europaparlamentet som representerer innbyggerne, og Rådet som representerer medlemslandenes regjeringer. De folkevalgte styrkes og den institusjonelle balansen ivaretas. For å ytterligere styrke demokratiet i EU, skal alle nasjonale parlamenter stemme over lovgivningsforslag i tillegg. Hvis en tredjedel av landene forkaster forslaget, må Kommisjonen revurdere teksten.

– Stemmereglene

Konventets leder, Valéry Giscard d'Estaing foreslår å forenkle de kompliserte stemmereglene i Ministerrådet som ble vedtatt i Nice. Når fagministrene i fremtiden diskuterer ny lovgiving, skal en "dobbel kvalifisert flertallsavgjørelse" være tilstrekkelig for å komme til enighet. En "dobbel kvalifisert flertallsavgjørelse" har minst halvparten av alle medlemsland og 60 % av EUs befolkning bak seg. Dette styrker de små og de store landene, mens mellomstore land som Spania og Polen opprinnelig fikk en bedre ordning gjennom Nice-traktaten.

– Fullmaktsklausul

Konventet besluttet å sette inn en klausul som sier at medlemslandene kan ved en enstemmig avgjørelse bestemme at veto retten i en sak blir avskaffet. Hittil har dette bare vært mulig ved regjeringskonferansene. Hvis alle land er enige om å avskaffe veto retten i et spesielt saksområde, trenger man ikke å vente på avgjørelsen til en regjeringskonferanse som kan ligge år frem i tid. Dette øker EU-samarbeidets effektivitet og er et skritt videre bort fra tungroddede regjeringskonferanser.

Endringer etter ny lov

I Konventets forslag har Frankrike for første gang gitt opp sitt historiske betingete krav på jevnbyrdighet med Tyskland. Selv om Frankrike har 60 millioner innbyggere mot Tysklands 82 millioner innbyggere, har landene hatt like mange stemmer i Det europeiske råd. Dette skal endres ifølge konventionsforslaget til en ny grunnlov.

– Utmelding

For første gang er det skapt mulighet for å melde seg ut av EU. Dette vil utløse forhandlinger om relasjonene mellom EU og det utmeldte landet, og vil kunne tre i kraft etter to år.

– Solidaritetsvedtekt

En solidaritetsvedtekt har blitt tatt med som forplikter medlemslandene til å bistå hverandre hvis ett eller flere blir utsatt for naturkatastrofer eller terrorangrep.

6. Justispolitikk

Ifølge Konventionsforslaget skal EU få større myndighet innen justispolitikk. Innvandringspolitikken skal koordineres og veto retten innenfor asyl- og innvandringspolitikk skal avskaffes. Strafferetten skal harmoniseres slik at det finnes en minstestandard når det gjelder individets rettigheter i rettssaker og når det gjelder retten som skal beskytte kriminalitetsofre.

7. Charteret for grunnleggende rettigheter

EUs charter for grunnleggende rettigheter, vedtatt på Nice-toppmøtet i desember 2000, fullfører på mange måter erklæringen gjort av EUs grunnleggere om å skape et Europa bygget på rettsstatlige prinsipper, frihet

og solidaritet. Charteret er inkludert i Konventets forslag til grunnlov, og blir dermed juridisk bindende. EU har dermed integrert verdens mest moderne menneskerettserklæring i sin grunnlov.

Fremtidig fordeling av ansvarsområder

1. EUs ansvar alene:
 - Konkurransse
 - Pengepolitikk for medlemmer av Den økonomiske og monetære union
 - Felles handelspolitikk
 - Tollunionen
 - Beskyttelse av marine biologiske ressurser
 - Inngå internasjonale avtaler
2. Delt ansvar mellom EU og medlemslandene:
 - Det indre marked
 - Område av frihet, rettferdighet og sikkerhet
 - Landbruk og fiskeri
 - Transport og trans-europeiske nettverk
 - Energi
 - Deler av sosialpolitikk
 - Økonomisk og sosial samholdighet
 - Miljø
 - Forbrukerbeskyttelse
 - Folkehelse
 - Forskning, teknologisk utvikling og romfart
 - Bistand
 - Humanitær hjelp
3. EUs supplerende og koordinerende tiltak:
 - Næringslivspolitik
 - Helsefremmende tiltak
 - Utdanning, yrkesopplæring, ungdom og sport
 - Kultur
 - Sivilbeskyttelse

Grunnloven inneholder separate paragrafer om samordning av økonomisk politikk og sosialpolitikk, arbeidsmarkedspolitik, så vel som den felles sikkerhets- og utenrikspolitikken

En ny regjeringskonferanse i høst

4. oktober starter forhandlingene om EUs fremtid med 25 av Europas stats- og regjeringsjefer ved bordet. Det er første gang så mange land deltar som jevnbyrdige partnere ved en regjeringskonferanse i EU. For første gang er også alle kort gjort kjent for velgerne på forhånd.

I høst vil forslaget til grunnlov for EU bli gjenstand for debatt over hele Europa. Forslaget til ny grunnlov ble presentert for det italienske formannskapet i EU 18. juli, og til høsten skal EU-landenes regjeringer diskutere innholdet i EUs tredje regjeringskonferanse siden 1994. Til tross for Konventets harde arbeid er det ventet at stats- og regjeringsjefene vil benytte anledningen til å gjøre en del endringer i teksten.

Selv om det unike Konventet har lagt frem en nyskapende tekst må det en regjeringskonferanse til for å endre EUs traktatgrunnlag. Det italienske EU-formannskapet, representert ved Italias statsminister Silvio Berlusconi, er nå i full gang med å forberede en regjeringskonferanse som starter i oktober 2003 og etter planen være ferdig våren 2004, i løpet av den irske formannskapsperioden.

Konventets president, tidligere fransk president Valéry Giscard d'Estaing, har oppfordret EU-landenes regjeringsjefer til å la Konventets forslag passere så urørt som mulig. Han ser på dette som det best mulige kompromiss man har vært i stand til å oppnå. Det er imidlertid stor uenighet om flere punkter i Konventets forslag, og regjeringskonferansen kan komme til å gå store deler av Konventets tekst nærmere etter i sømmene.

Stridsspørsmål på regjeringskonferansen

Et av de mest kontroversielle punktene er stemmefordelingen. Konventet foreslår å forenkle de kompliserte stemmereglene for Ministerrådet som ble vedtatt i Nice. Når fagministerne i fremtiden diskuterer ny lovgiving, skal en "dobbel kvalifisert flertallsavgjørelse" være tilstrekkelig for å komme til enighet. En "dobbel kvalifisert flertallsavgjørelse" har minst halvparten av alle medlemsland og 60 % av EUs befolkning bak seg. Dette styrker de små og de store landene, men kan svekke mellomstore land slik som Spania og Polen, som fikk en bedre ordning gjennom Nice-traktaten.

Det er også uenighet om den nye ordningen for formannskapet i Rådet. Mens mange medlemsland mener den nye ordningen vil bringe mer stabilitet, er enkelte mindre medlems-

land redde for at Kommisjonens rolle som forslagsstiller og agendasetter vil bli svekket ved at én person får en så sentral rolle i samordningen av rådets arbeid så lenge som i to og et halvt år.

Mange av stridsspørsmålene i regjeringskonferansen er gamle kjenninger fra tidligere og mindre omfattende traktatendringer. Et stadig tilbakevendende spørsmål er hvor mye makt EUs institusjoner skal ha, og innenfor hvilke politikkområder. Konventet har kommet med et forslag som innebærer mer innflytelse for EUs organer innen justispolitikken, blant annet ved at landenes innvandringspolitikk skal koordineres tettere. For første gang har man forsøkt å trekke opp en klar liste over områdene hvor EU skal ha full myndighet, områder hvor EU-samarbeid skal supplere nasjonal politikk og områder hvor EU ikke skal være involvert.

Det er en nær sammenheng mellom dette og spørsmålet om flertallsavgjørelser. Når vedtak i EU fattes med flertall, faller den nasjonale vetoretten bort. Konventet har brukt mye tid på å diskutere i hvilken grad vetoretten skulle beholdes på sensitive områder som forsvar og utenrikspolitikk. Resultatet har blitt at man fremdeles vil ha vetorett på disse områdene, men på enkelte andre områder, som økonomisk politikk, har man åpnet for mer bruk av flertallsavgjørelser. Dette er et område hvor enkelte medlemsland kan tenkes å ville utfordre Konventets konklusjoner.

Når trer grunnloven i kraft?

Håpet er at regjeringskonferansen, som begynner i oktober, vil være ferdig tidlig i 2004. De ti landene som trer inn i EU 1. mai 2004 vil delta i regjeringskonferansen som fulle medlemmer og må ratifisere det endelige resultatet på lik linje med de nåværende medlemslandene. Bulgaria, Romania og Tyrkia, som har søkt om medlemskap, men må vente noen år før de kan bli medlemmer, vil delta som observatører.

Det vil ta tid å ratifisere resultatet av regjeringskonferansen. Først når dette er gjort, tidligst i 2005, men mer sannsynlig i 2006, vil EUs nye grunnlov tre i kraft.

Kort *nytt*

Nytt fra EU blir elektronisk

Europakommisjonens delegasjon vil i de kommende månedene gå mer og mer over til elektronisk informasjonsformidling. Informasjonssjef Pål N. Somdalen forklarer: "Vi har lenge hatt et kort, ukentlig e-postnyhetsbrev hvor vi informerer kort om de siste sakene fra EU. Nytt fra EU blir mindre nyhetsorientert, men grundigere og mer målrettet. Nytt fra EU vil ikke lenger bli trykt, men skal sendes ut på e-post som utskrivbar fil, og legges ut på våre nettsider www.europakommisjonen.no. Vi kommer fremdeles til å sende ut Nytt fra EU fire til seks ganger i året."

– Hvorfor disse endringene?

"Vi opplever at våre kontakter har svært forskjellige informasjonsbehov, og da er et felles nyhetsbrev ikke den ideelle måten å nå ut på. Kostnadene ved å trykke et slikt nyhetsbrev står ikke i forhold til nytteverdien. Vi går over til en rimeligere distribusjonsmåte samtidig som vi håper å målrettede artiklene bedre, ved å gå litt mer i dybden.

– Hvordan abonnerer man på Nytt fra EU?

*Informasjonsmedarbeider
Ingvild Næss Stub er med å forberede det elektroniske Nytt fra EU.*

"Tjenesten vil forbli gratis, og vi håper at så mange som mulig vil være interessert i å holde seg oppdatert om utviklingen i EU ved å motta Nytt fra EU. For å få Nytt fra EU på e-post, sender man en e-post til europakommisjonen@cec.eu.int med tittel "Nytt fra EU" som inneholder ditt navn, adresse og e-postadresse, samt informasjonen om hvilken kategori du hører inn under (enten ambassade, bibliotek, organisasjon, politikk, media, næringsliv, offentlig, skole, eller universitet/høyskole).

Vi håper at så mange som mulig av våre trofaste lesere av Nytt fra EU vil fortsette å benytte våre informasjonstjenester selv om vi går over til elektroniske utgaver.

Ansvarelig utgiver Europakommisjonens delegasjon til Norge og Island • Redaktør Pål N. Somdalen • Adresse Pb 1643 Vika, 0119 Oslo
Tlf. 22 83 35 83 • Faks 22 83 40 55 • E-post europakommisjonen@cec.eu.int • Dokumentasjonstjenesten Hverdager kl. 09-16, Haakon VIIIs gt 10
Hjemmesider: www.europakommisjonen.no, www.eung.no • Europaserveren: europa.eu.int • Grafisk produksjon: GAN Grafisk AS
Innholdet i Nytt fra EU gjengir ikke nødvendigvis Europakommisjonens offisielle standpunkter. Ettertrykk tillatt med kildehenvisning.
Gratis abonnement. • Bilde av ambassadør Gerhard Sabathil på side 2: Gunnar Johnsen. • ISSN: 1500-5275

NYTT FRA EU BLIR HERETTER ELEKTRONISK!

Vil du fortsette å følge utviklingen i EU?
Bestill gratis abonement nå!

Jeg ønsker gratisabonnement på NYTT FRA EU og ukentlig elektronisk nyhetsbrev EU-NYTT.

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf/faks: _____

E-mail: _____ Institusjon: _____

Interesse: Justissamarbeid EU og bistandpolitikk EUs utvidelse EØS og Norge
Miljø Ungdom og utdanning Kultur Helse og forbrukerbeskyttelse ØMU/euro
Det indre marked Helse og forbrukerbeskyttelse Næringspolitikk/SMB
Konkurrensepolitikk Forskning og utvikling Olje og energi
Informasjonssamfunnet/IKT Sosialpolitikk/sysselsetning Likestilling Samferdsel
Landbruk Fiskeri Regional- og distriktpolitikk

Porto

Europakommisjonens
delegasjon

Postboks 1643 Vika
0119 OSLO

Faks: 22 83 40 55